

У С Т А В

НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Обнародван в ДВ, бр. 34 от 22 април 1994г.,
изм. и доп. в ДВ бр. 33 от 11 април 2003г.,
- изм. и доп. от 3 декември 2007г.
- изм. и доп. от 19 юли 2010г.
- изм. и доп. от 16 май 2011г.
-изм. и доп. от 18.11.2019 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) (Доп. - 7 юни 1999г.) Българската академия на науките (БАН) е национална автономна организация за научни изследвания. Тя се състои от академичните институти и другите самостоятелни звена, както и от общността на академиците (действителните членове), член-кореспондентите (дописните членове), и чуждестранните членове на БАН.

(2) (Нова - 7 юни 1999г.) Академичният състав на БАН се състои от членове на БАН, които са: академиците (действителните членове), член-кореспондентите (дописните членове), хабилитираните учени на основна работа в академията (асоциираните членове), чуждестранните членове и почетните членове на БАН.

(3) (Нова - 7 юни 1999г.) Научният състав на БАН обхваща членовете на академичния състав на БАН и нехабилитираните учени с научни степени и/или звания, които са на основна работа в БАН.

(4) (Нова - 7 юни 1999г.) Академичната общност в БАН обхваща членовете на научния състав, специалистите изследователи с висше образование и докторантите.

(5) (Досегашна ал. 2 - 7 юни 1999г.) Българската академия на науките е юридическо лице.

Чл. 2. (1) (Доп. - 19 юли 2010г.) В БАН се извършва научна дейност в съответствие с общочовешките ценности, националните традиции, интереси и приоритети. Тя участва в развитието на световната наука и съдейства за умножаване на духовните и материалните ценности на нацията.

(2) (Доп. - 19 юли 2010г.) В БАН не могат да съществуват и да извършват дейност структури на политически партии и движения и религиозни организации. Нейните звена не могат да изпълняват поръчки, обслужващи политическата или религиозна дейност на партии и движения.

(3) В БАН не могат да съществуват и да извършват дейност военизирани структурни звена, подлежащи на контрол и отчет към Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи.

Чл. 3. Българската академия на науките:

1. (Доп. - 7 юни 1999г. и 19 юли 2010г.) определя приоритетите на изследователската си дейност, организира и извършва фундаментални и приложни научни изследвания в съответствие с националните интереси и приоритети и световните тенденции и съдейства за използването на получените резултати;

2. изследва природата, историята, културата, езика, обществената система на България и приносите на нацията към световната цивилизация;

3. извършва изследователска и експертна дейност по проекти и програми с международно, национално и регионално значение;

4. съставя прогнози, програми и проекти за развитието на страната;

5. извършва подготовка на висококвалифицирани специалисти самостоятелно и съвместно с висшите училища;

6. издава научни трудове и популяризира резултатите от научните изследвания;

7. осъществява сътрудничество с научноизследователски, учебни и други организации в страната и в чужбина, членува в международни организации и участва в тяхната дейност;

8. създава, опазва и предоставя за ползване научни резултати, данни, сборки и обекти от общонационално значение;

9. извършва и дейности, свързани с провежданите от нея научни изследвания и приложението на научните резултати;

10. (Нова - 7 юни 1999г.) избира академиците (действителните членове), член-кореспондентите (дописните членове) и чуждестранните членове в областта на науката, културата и изкуството.

11. (Нова - 19 юли 2010г.) Приоритетно подпомага държавните институции и местната власт в РБ.

Чл. 4. (Доп. - 19 юли 2010г.) Годишните отчети за научната и финансовата дейност на БАН се публикуват в срок до 30 април на следващата календарна година.

Глава втора

СТРУКТУРА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Чл. 5. (Доп. - 7 юни 1999г., изм. - 19 юли 2010г.) Българската академия на науките се състои от самостоятелни научни, и общоакадемични помощни звена, от звена, извършващи стопанска дейност, от ръководните органи на БАН и техните обслужващи звена, от общността на академиците (действителните

членове), член-кореспондентите (дописните членове) и чуждестранните членове на БАН.

Чл. 6. (Изм. - 19 юли 2010г.) Самостоятелните научни звена са постоянни научни, временни научни и академични специализирани.

Чл. 7. (Доп. - 19 юли 2010г.) Постоянните научни звена са институти, централни лаборатории, както и центрове и музеи, или други, създадени или утвърдени с решение на ОС на БАН.

Чл. 8. Временни научни звена са академичните изследователски групи.

Чл. 9. (Изм. - 19 юли 2010г.) Академичните специализирани звена нямат собствен научен съвет и представители в ОС на БАН.

Чл. 10. Общоакадемичните помощни звена обслужват всички академични звена.

Чл. 11. (Доп. - 19 юли 2010г.) Звената, извършващи стопанска дейност, осигуряват прилагането и оползотворяването на научните резултати, получени в БАН, по икономически изгоден за нея начин, включително подпомагане финансирането на научни проекти на СНЗ.

Чл. 11а (Нов – 16 декември 2002г.) Постоянните научни звена, академичните специализирани звена, общоакадемичните помощни звена и звената, извършващи стопанска дейност, са юридически лица.

Чл. 12. (Доп. - 7 юни 1999г.) Общността на академиците (действителните членове), член-кореспондентите (дописните членове) и чуждестранните членове на БАН формира свои събрания и отделения.

Глава трета

РЪКОВОДНИ ОРГАНИ И УПРАВЛЕНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Чл. 13. (1) Ръководни органи на БАН са Общото събрание, Управителният съвет и Председателят на БАН.

(2) (Нова - 19 юли 2010г.) Събранието на академиците и член-кореспондентите ръководи и провежда изборите за академици и член-кореспонденти и участва в определяне на научната политика на БАН.

Чл. 14. (1) Общото събрание е висш колективен орган за управление на БАН.

(2) (Изм. - 19 юли 2010г.) Членовете на Общото събрание се избират с тайно гласуване от общите събрания на учените в постоянните научни звена със следната представителност на всяко от тях: при научен състав на звеното до 44 души включително - един член; от 45 до 74 души включително - двама; от 75 до 104 души - трима; от 105 до 134 – четирима; над 134 – петима.

(3) (Изм. - 7 юни 1999г. и 19 юли 2010г.) За членове на Общото събрание се избират хабилитирани учени на основна работа в БАН. Те могат да бъдат избрани за членове на ОС само преди навършване на 65г. възраст, а за академиците и член-кореспондентите – на 70г. възраст.

(4) (Изм. - 7 юни 1999г.) Мандатът на членовете на Общото събрание е четиригодишен.

(5) (Нова - 7 юни 1999г.; Доп. - 19 юли 2010г.) Председателят, заместник-председателите и главният научен секретар на БАН по право са членове на Общото събрание. Другите членове на УС не могат да бъдат включвани в състава на ОС на БАН.

(6) (Нова - 19 юли 2010г.) В заседанията на ОС с право на съвещателен глас участват от всяко направление по 1 представител на асистентите и докторантите. Тези представители трябва да са на възраст до 35г, като асистентите да имат научна степен. Те се избират с мандат от 1 година, без повторение, от общи събрания на асистентите и докторантите от направлението.

(7) (Нова - 19 юли 2010г.) В заседанията на ОС на БАН със статут на наблюдатели могат да участват представители на университети, с които БАН има споразумения, работи по общи програми и проекти и които са акредитирани от НАОА за подготовка на докторанти.

Чл. 15. (1) (Изм. - 19 юли 2010г.) Прекратяването на членството в Общото събрание става:

1. по собствено желание;
2. при невъзможност за участие в работата на Общото събрание за повече от шест месеца и при фактическо неучастие за период, определен в правилата по чл. 17;
3. при отзоваване, което се извършва по реда на избирането;
4. при напускане на БАН и при неизпълнение на изискванията по чл. 14. ал.3;
5. при влизане в сила на присъда за умишлено престъпление от общ характер;

(2) (Изм. - 19 юли 2010г.) Решение за прекратяване на членството по ал.1, т. 2 и 3 се взема от Общото събрание на учените от ПНЗ.

(3) Попълване на оваканти места в Общото събрание се извършва по реда на чл. 14, ал. 2. Мандатът на новоизбраните членове изтича с мандата на Общото събрание.

Чл. 16. (1) Общото събрание на БАН:

1. приема, изменя и допълва Устава на БАН;

2. определя броя, избира и освобождава членовете на Управителния съвет на БАН и осъществява контрол върху дейността на Управителния съвет;
3. избира и освобождава председателя на БАН;
4. по предложение на председателя определя броя на заместник-председателите (не повече от трима), избира и освобождава заместник-председателите и главния научен секретар на БАН;
5. (Изм. - 19 юли 2010г.) по съгласувано предложение на председателя на БАН с членовете на Общото събрание на БАН от съответното изследователско направление, избира и освобождава научните секретари по направления на БАН;
6. избира постоянни и временни комисии и общоакадемични експертни съвети;
7. (Нова - 7 юни 1999 г; Отм. - 19 юли 2010г.)
8. (Нова - 7 юни 1999г.) прави предложения до Събранието на академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове) за инициране процедура за отнемане на званията академик (действителен член) и член-кореспондент (дописен член) на БАН;
9. (Нова - 7 юни 1999г.) избира почетните членове на БАН;
10. (Досегашна т. 7 - 7 юни 1999г.) определя научната политика (стратегия, приоритети и основни направления на научната дейност) и приема концепции за международната дейност на БАН;
11. (Досегашна т. 8 - 7 юни 1999г.) утвърждава бюджета на БАН и приема неговото разпределение;
12. (Изм. 16 май 2011г.; Досегашна т. 9 - 7 юни 1999г.) приема годишните отчети за научната и финансовата дейност на БАН не по-късно от 20 април;
13. (Досегашна т. 10 - 7 юни 1999г.) създава, преустройва и закрива след експертиза научни и други самостоятелни звена на БАН;
14. (Досегашна т. 11 - 7 юни 1999г.) взема решения за извършване на капитално строителство и за разпореждане с недвижими имоти, собственост на БАН;
15. (Досегашна т. 12 - 7 юни 1999г.) учредява академични награди за научни постижения;
16. (Досегашна т. 13 - 7 юни 1999г.) прави по съответния ред предложения за промени в законодателството;
17. (Досегашна т. 14 - 7 юни 1999г.) взема решения и по други важни въпроси от дейността на БАН и вътрешноакадемични спорове, които не са предоставени за решаване от този Устав на друг ръководен орган.
18. (Нова - 19 юли 2010г.) Утвърждава Правилника за избор на Директори на ПНЗ.
19. (Нова - 16 май 2011 г.) Избира двама учени - членове на Общото събрание на БАН за членове на Съвета на настоятелите на БАН; (чл.5а, ал.2, т.7 от ЗБАН)
20. (Нова - 16 май 2011 г.) Избира двама чуждестранни учени по предложение на Европейската научна фондация и на Европейската федерация на

националните академии на науките за членове на Съвета на настоятелите на БАН; (чл.5а, ал.2, т.8 от ЗБАН)

21. (Нова - 16 май 2011 г.) Съгласува мотивираните предложения на Съвета на настоятелите до Общото събрание на БАН в съответствие с чл.5б, ал.1 от ЗБАН

(2) Решенията по ал. 1, т. 1 се вземат с явно поименно гласуване и мнозинство повече от половината от списъчния състав на Общото събрание.

(3) (Изм. - 7 юни 1999г.) Решенията по ал. 1, 11 и 13 се вземат с явно гласуване и мнозинство повече от половината от списъчния състав на Общото събрание.

(4) (Нова - 7 юни 1999г.) Решенията по ал. 1, т. 8 се вземат с тайно гласуване и мнозинство повече от половината от списъчния състав на Общото събрание.

(5) (Досегашна ал. 4, изм. - 7 юни 1999г.) Изборите по ал. 1, т. 2, 4, 5 и 7 се извършват с тайно гласуване и мнозинство повече от половината от списъчния състав на Общото събрание.

(6) (Досегашна ал. 5, изм. - 7 юни 1999г.) Изборите по ал. 1, т. 3 се извършват:

1. с тайно гласуване и мнозинство повече от половината от списъчния състав на Общото събрание;
2. при необходимост се провежда втори таен избор, в който участват двамата кандидати, получили най-много гласове при първия избор;
3. ако нито един от кандидатите не получи предвиденото по т. 1 мнозинство, насрочва се нов избор.

(7) (Нова - 19 юли 2010 г.) Решенията за освобождаване на членовете на УС по ал. 1, т. 2 и 3 се вземат по реда на избирането.

(8) (Нова - 16 май 2011 г.) Решенията, приети по реда на чл.5б, ал.3 от ЗБАН, се вземат с мнозинство от две трети от списъчния състав на Общото събрание.

Чл. 17. Дейността на Общото събрание се осъществява въз основа на Закона за БАН, на този Устав и на правила, приети от Общото събрание.

Чл. 18. (1) Избори за ново Общо събрание се произвеждат най-късно два месеца след изтичане на мандата или при саморазпускане на предишното Общо събрание.

(2) (Изм. - 19 юли 2010г.) Новоизбраното Общо събрание се свиква на първото си заседание от председателя на БАН в двуседмичен срок след приключването на изборите и се председателства от най-възрастния член на Общото събрание. Заседанието е редовно, ако присъстват не по-малко от две трети от членовете от списъчния състав на събранието. На това заседание Общото събрание избира свое ръководство.

Чл. 19. (1) Ръководството на Общото събрание се състои от председател, двама заместник-председатели и секретар. Те се избират по реда на чл. 16, ал. 5.

(2) (Доп. - 7 юни 1999г.; Изм. - 19 юли 2010г.) Едно и също лице не може да бъде едновременно член на ръководството на Общото събрание и на Управителния съвет.

Чл. 20. (1) Общото събрание се свиква на заседания от председателя на Общото събрание, по искане на една десета от неговите членове или по искане на председателя на БАН.

(2) Общото събрание може да взема решения, ако присъстват повече от половината членове от списъчния му състав. Решенията се вземат с обикновено мнозинство освен в случаите, за които е предвидено друго.

(3) Заседанията на Общото събрание са публични.

Чл. 21. (1) Председателят на Общото събрание:

1. представлява Общото събрание;
2. предлага проект за дневен ред на заседанията;
3. открива, ръководи и закрива заседанията на Общото събрание и осигурява реда при провеждането им;
4. удостоверява с подписа си съдържанието на приетите от Общото събрание решения.

(2) Заместник-председателите на Общото събрание заместват председателя в негово отсъствие или по негово нареждане и заедно със секретаря на Общото събрание го подпомагат и извършват възложени им от него дейности.

Чл. 22. (1) Управителният съвет на БАН има основен и разширен състав.

(2) (Досегашна ал. 3, изм. - 7 юни 1999г. и 16 октомври 2000г.) За членове на основния състав на Управителния съвет се избират за срок от четири години, асоциирани, действителни и дописни членове на БАН, които са на основна работа в БАН, като се спазва представителността на научните направления в академията.

(3) (Нова - 19 юли 2010г.) Членовете на УС на БАН не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата на една и съща длъжност. Те могат да бъдат избрани на длъжността само преди навършване на 65г. възраст, а за академиците и член-кореспондентите – на 70г. възраст.

(4) (Досегашна ал. 2 - 7 юни 1999г.; Досегашна ал. 3, изм. - 19 юли 2010г.) Основният състав на Управителния съвет се състои от 27 членове.

(5) (Досегашна ал. 4 - 19 юли 2010г.) Председателят, заместник-председателите, главният научен секретар и научните секретари на БАН са по право членове на Управителния съвет.

(6) (Досегашна ал. 5 - 19 юли 2010г.) Директори на самостоятелни звена не могат да бъдат членове на Управителния съвет на БАН.

(7) (Изм. - 7 юни 1999г.; Досегашна ал. 6 - 19 юли 2010г.) В разширения състав на Управителния съвет се включват с право на съвещателен глас:

1. ръководители на държавни институции, висши училища и други организации; решение за включване на такива членове се взема от Общото събрание;
2. председателят на Общото събрание е член на разширения състав на Управителния съвет.
3. (Нова - 19 юли 2010г.) Представител на асистентите и докторантите в БАН, който има научна степен и е на възраст до 35г. Той се избира ежегодно, за една година, без повторение, от представителите на асистентите и докторантите в ОС на БАН.

Чл. 23. (1) (Изм. - 19 юли 2010г.) Прекратяването на членството в Управителния съвет става:

1. по собствено желание;
2. при невъзможност за участие в работата на Управителния съвет за период от 6 месеца;
3. при отзоваване по реда на избирането;
4. при влизане в сила на присъда за умишлено престъпление от общ характер;
5. при напускане на БАН и при неизпълнение на изискванията за основна работа в БАН

(2) Решение за прекратяване на членството по ал. 1, т. 2 се взема от Общото събрание.

(3) Попълването на оваканти места в Управителния съвет се извършва по реда на избирането. Мандатът на новоизбраните членове изтича с мандата на Управителния съвет.

Чл. 24. (1) Управителният съвет на БАН:

1. подготвя и предлага проекти на решения на Общото събрание за създаване, преустройство и закриване на академични звена, за снабдяване със скъпа уникална апаратура и технически съоръжения и за режима на тяхното ползване, за извършване на капитално строителство, за разпореждане с недвижими имоти на академията и за разпределение на бюджета и;
2. осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание;
3. (Изм. - 19 юли 2010г.) избира с тайно гласуване директорите на постоянните научни звена;
4. изработва правила за прилагане на този Устав, които се приемат от Общото събрание;
5. разработва съвместно със синдикатите социалните програми на академията и осигурява тяхното изпълнение;
6. организира общоакадемичното международно сътрудничество;
7. (Доп. - 19 юли 2010г.) организира периодично атестиране на самостоятелните научни звена по ред и условия, определени от Общото събрание на БАН;

8. създава функционални структури за координация и подпомагане на управленската си дейност и за осъществяване на вътрешно- и извънакадемични връзки;
9. създава, преустройва и закрива звена, обслужващи ръководните органи на БАН;
10. спира изпълнението на решения от ръководни органи на самостоятелни академични звена, противоречащи на Закона за БАН и на този Устав, и внася въпросите за решаване в Общото събрание;
11. организира създаването и поддържането на база данни за научните направления в БАН въз основа на годишните планове и отчети на самостоятелните академични звена;
12. прави предложения пред правителството за данъчни облекчения в съответствие със закона.

(2) Управителният съвет взема решения с мнозинство повече от половината от списъчния си състав. Решения, свързани с материална отговорност, се вземат с поименно гласуване.

(3) Председател на Управителния съвет е председателят на БАН.

(4) Управителният съвет отчита дейността си пред Общото събрание.

(5) (Доп. – 3 декември 2007г.; Изм. - 19 юли 2010г.) Решенията на Управителния съвет могат да се обжалват пред Общото събрание, освен подлежащите на оспорване по съдебен ред.

(6) (Нова. - 19 юли 2010г.) Управителният съвет на БАН работи по правила, приети от Общото събрание на БАН.

Чл. 25. (1) (Изм. - 7 юни 1999г., изм. - 16 октомври 2000г.) За председател на БАН се избира изтъкнат български учен, академик (действителен член) или член-кореспондент (дописен член) с признати приноси в науката и с утвърден международен престиж за срок от четири години.

(2) (Нова. - 19 юли 2010г.) Едно и също лице не може бъде избрано за Председател на БАН повторно от едно и също Общо събрание на БАН.

(3) (Нова - 19 юли 2010г.) Председателят на БАН не може да бъде избран за повече от два последователни мандата на тази длъжност. Той може да бъде избран за съответния мандат само преди навършване на 70 годишна възраст.

(4) (Досегашна ал. 2 - 19 юли 2010г.) Председателят на БАН:

1. представлява БАН в страната и в чужбина;
2. разпорежда се с бюджета на БАН и с нейните фондове, съобразно с решенията на Общото събрание;
3. назначава заместник-председателите, главния научен секретар и научните секретари след избора им от Общото събрание;
4. назначава избраните от Управителния съвет директори на самостоятелните академични звена, както и общоакадемичния административен и помощен персонал по установения законов ред;
5. организира и ръководи изпълнението на общоакадемични задачи;
6. сключва договори с научни учреждения и висши училища в страната и в чужбина, по които БАН е страна;

7. сключва споразумения с централните ръководства на синдикалните организации в БАН;
8. след изтичане на мандата или след саморазпускане на Общото събрание обявява процедурата и срока за избор на ново Общо събрание;
9. изпълнява и функции, които му се възлагат с нормативни актове, с решения на Общото събрание или произтичат от договори, по които БАН е страна;
10. (Нова - 7 юни 1999г.) председателства Събранието на академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове) на БАН;
11. (Нова - 16 май 2011 г.) Внася в Народното събрание годишен доклад за дейността на БАН в съответствие с чл.3, ал.2 от ЗБАН.

Чл. 26. (1) (Изм. - 19 юли 2010г.) Предсрочното прекратяване на мандата на председателя на БАН става:

1. по собствено желание;
2. при невъзможност да изпълнява функциите си за повече от четири месеца;
3. при отзоваване по реда на избирането;
4. при влизане в сила на присъда за умишлено престъпление от общ характер

(2) Решение за прекратяване на мандата на председателя на БАН по ал. 1, т. 2 се взема от Общото събрание.

(3) (Изм. - 7 юни 1999г.) В тримесечен срок след прекратяването на мандата Общото събрание избира нов председател на БАН.

Чл. 27. (1) (Изм. - 7 юни 1999г., изм. - 16 октомври 2000г.; изм. - 19 юли 2010г.) За заместник-председатели на БАН се избират доктори на науките, професори, член-кореспонденти (дописни членове) или академици (действителни членове) на основна работа в БАН с признати приноси в науката и с утвърден международен престиж за срок от четири години.

(2) (Нова - 19 юли 2010г.) заместник-председателите не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата на една и съща длъжност. Те могат да бъдат избрани на длъжността за съответния мандат само преди навършване на 65г. възраст, а за академиците и член-кореспондентите – на 70г. възраст.

(3) (Досегашна ал. 2 - 19 юли 2010г.) Заместник-председателите подпомагат председателя на БАН в дейността му, заместват го, когато отсъства, и изпълняват възложени им от него функции.

Чл. 28. (1) (Изм. - 7 юни 1999г., изм. - 16 октомври 2000г.; изм. - 19 юли 2010г.) За главен научен секретар се избира доктор на науките, професор, член-кореспондент (дописен член) или академик (действителен член) на основна работа в БАН за срок от четири години.

(2) (Нова - 19 юли 2010г.) Главният научен секретар не може да бъде избран за повече от два последователни мандата на тази длъжност. Той може да бъде избран за съответния мандат само преди навършване на 65г. възраст, а за академиците и член–кореспондентите – на 70г. възраст.

(3) (Досегашна ал. 2 - 19 юли 2010г.) Главният научен секретар е пръв помощник на председателя при оперативното управление на БАН.

Чл. 29. (Доп. - 19 юли 2010г.) Предсрочното прекратяване на мандатите на заместник-председателите и на главния научен секретар става при условията и по реда на чл. 26, или при прекратяване на трудовото им правоотношение с БАН.

Чл. 30. (1) (Изм. - 16 октомври 2000г.) За научни секретари се избират хабилитирани учени на основна работа в БАН за срок от четири години.

(2) Научните секретари подпомагат председателя и главния научен секретар в оперативното управление на БАН.

(3) (Нова - 19 юли 2010г.) Научните секретари не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата на една и съща длъжност. Те могат да бъдат избрани на длъжността за съответния мандат само преди навършване на 65г. възраст, а за академиците и член–кореспондентите – на 70г. възраст.

Чл. 31. (Изм. - 19 юли 2010г.) Предсрочното прекратяване на мандата на научните секретари става по предложение на председателя на БАН по реда на избирането, или по предложение на най-малко от 2/3 от членовете на Общото събрание от съответното направление, при условията и по реда на чл. 26., или при прекратяване на трудовото им правоотношение с БАН.

Глава четвърта

САМОСТОЯТЕЛНИ НАУЧНИ ЗВЕНА В БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Раздел I

Постоянни научни звена

Чл. 32. (1) (Доп. – 3 декември 2007г.) Постоянните научни звена – институти, централни лаборатории, центрове и музеи, създадени от ОС на БАН, са автономни.

(2) (Отм. – 16 декември 2002г.)

Чл. 33. (1) Съобразно със своя предмет на дейност постоянното научно звено има следните основни задачи:

1. да извършва фундаментални и приложни научни изследвания, като при необходимост пряко участва в прилагането на научните резултати;
2. да обучава студенти на договорна основа с висшите училища, като им предоставя възможност за участие в научноизследователския процес;
3. (Изм. - 7 юни 1999г.) да подготвя докторанти и висококвалифицирани специалисти чрез следдипломна квалификация.

(2) Според предмета на дейността си постоянното научно звено взема участие и в дейности по чл. 2, ал. 2 от Закона за БАН.

Чл. 34. Ръководни органи на постоянното научно звено са:

1. общото събрание на учените;
2. научният съвет;
3. директорът.

Чл. 35. (1) (Изм. - 19 юли 2010г.) Общото събрание на учените включва всички лица на основна работа в постоянното научно звено заемащи академична длъжност или притежаващи научна степен.

(2) (Изм. - 7 юни 1999г.) Общото събрание на учените избира свой председател за срок от четири години.

(3) Директорът, заместник-директорите и научният секретар не могат да бъдат избирани за председател на общото събрание на учените.

(4) Общото събрание на учените се свиква от неговия председател, от директора на постоянното научно звено, от председателя на научния съвет, както и по предложение на една пета от своите членове.

Чл. 36. Общото събрание на учените:

1. (Отм. – 3 декември 2007г.; Нова - 19 юли 2010г.) приема, изменя и допълва Правилника за дейността на постоянното научно звено.

2. избира и отзовава своите представители в Общото събрание на БАН.

3. избира, променя и допълва състава на научния съвет на постоянното научно звено;

4. съвместно с научния съвет приема научноизследователския и финансовия отчет на постоянното научно звено;

5. (Изм. - 19 юли 2010г.) обсъжда програмите на кандидатите за директор на постоянното научно звено по обявен избор, изказва становище по тях с тайно гласуване, и изпраща протоколите от обсъждането на Управителния съвет на БАН.

Чл. 37. (1) Общото събрание на учените може да взема решения, ако присъстват повече от половината членове от списъчния му състав. Решенията се вземат с явно гласуване и с мнозинство повече от половината от присъстващите на събранието с изключение на случаите по чл. 36, т. 2 и 3, за които решенията се вземат с тайно гласуване и с мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав.

(2) (Изм. - 19 юли 2010г.) Списъчният състав на общото събрание на учените не може да се редуцира с повече от една пета, като се редуцират само членовете, които се намират в чужбина, отсъствуват поради болест или им е разрешен продължителен отпуск.

Чл. 38. (1) Научният съвет е колективен орган за научно ръководство на постоянното научно звено с четиригодишен мандат.

(2) (Доп. - 7 юни 1999г.; доп. - 19 юли 2010г.) За членове на научния съвет се избират доктори на науките, хабилитирани учени, член-кореспонденти (дописни членове) и академици (действителни членове). Директорът е по право член на научния съвет, но не може да бъде негов председател.

(3) Броят на членовете на научния съвет на института не може да бъде по-малък от 15, а на централната лаборатория - по-малък от 11. Общият брой на членовете не може да надвишава 25 души. Броят на членовете, които не са на основна работа в постоянното научно звено, не може да надвишава една трета от общия брой на членовете на научния съвет.

(4) Съставът на научния съвет може да се обновява в рамките на мандата му при условията и по реда, предвидени за Общото събрание на БАН.

(5) (Нова - 19 юли 2010г.) По решение на общото събрание на учените в научния съвет се избира с право на съвещателен глас един млад учен с научна степен на възраст до 35г.

Чл. 39. (1) Научният съвет избира свой председател, заместник-председател и секретар за срока на мандата си с тайно гласуване и при мнозинство повече от половината от списъчния си състав.

(2) Научният съвет се свиква от председателя, от директора на постоянното научно звено или по искане на една пета от неговите членове.

Чл. 40. (1) Научният съвет:

1. определя научната политика на постоянното научно звено;
2. приема плановете за научноизследователската и учебната дейност на постоянното научно звено и заедно с общото събрание на учените – отчетите за тяхното изпълнение;
3. приема завършените планови и договорни изследвания;
4. приема по предложение на директора бюджета на постоянното научно звено и контролира изпълнението му;
5. взема решения за създаване и закриване на научни структурни звена в постоянното научно звено;
6. утвърждава предложените от директора заместник-директори и научен секретар;
7. избира с тайно гласуване ръководителите на структурните научни звена в постоянното научно звено;
8. (Изм. - 19 юли 2010г.) взема решения за обявяване на конкурси за заемане на академични длъжности и прави предложения за освобождаване на лица заемащи академични длъжности.

9. (Изм. - 19 юли 2010г.) извършва избори за заемане на академични длъжности, зачислява и отчислява докторанти, съгласно установения от закона ред;
10. (Изм. - 19 юли 2010г.) взема решения по предложенията на директора за разпореждане с имоти, собственост на постоянното научно звено;
11. избира редакционните колегии на периодичните издания на постоянното научно звено и прави промени в тях. Избира редакторите на сборници;
12. взема решения за публикуване и разпространение на отчета на постоянното научно звено и по други въпроси за неговата дейност, предоставени му за решаване от този Устав и от други нормативни актове;
13. (Изм. - 19 юли 2010г.) взема решения по предложенията на директора за участие на постоянното научно звено в търговски дружества и др.

(2) Заседанията на научния съвет са редовни, ако присъстват повече от половината от членовете на списъчния му състав, освен когато е предвидено друго. Решенията си научният съвет взема с обикновено мнозинство от присъстващите членове и с явно гласуване, освен когато е предвидено друго.

(3) Решенията си по ал. 1, т. 5, 6, 7, 8 и 10, научният съвет взема с мнозинство повече от половината от списъчния състав.

(4) Заседанията на научния съвет са публични, освен когато законът предвижда друго.

Чл. 41. На мястото на член на научния съвет, който ще отсъства повече от осем месеца или не е присъствал на повече от две трети от заседанията през дадена календарна година, се избира друг.

Чл. 42. (1) (Доп. - 7 юни 1999г.; изм. - 19 юли 2010г.) Директор на постоянно научно звено може да бъде доктор на науките, хабилитиран учен с научна степен, член-кореспондент (дописен член) или академик (действителен член), който се назначава въз основа на избор на основна работа в постоянното научно звено.

(2) (Нова - 19 юли 2010г.) Директорът не може да бъде избран за повече от два последователни мандата тази длъжност в едно и също ПНЗ. Той може да бъдат избран на длъжността за съответния мандат само преди навършване на 65г. възраст, а за академиците и член-кореспондентите – на 70г. възраст.

(3) (Досегашна ал. 2, Изм. - 19 юли 2010г.) Директорът се избира от Управителния съвет на БАН за срок от четири години.

(4) (Досегашна ал. 3, Изм. - 19 юли 2010г.) Условиата, редът и начинът за провеждане на избора се определят от Управителния съвет и се утвърждават от Общото събрание на БАН.

(5) (Нова - 19 юли 2010г.) Решението на Управителния съвет за избор на директор се взема не по-късно от един месец преди изтичане на мандата на действащия директор.

(6) (Нова - 19 юли 2010г.) Председателят на БАН назначава избрания от Управителния съвет директор на ПНЗ.

Чл. 43. (1) (Изм. - 19 юли 2010г.) Предсрочното прекратяване на мандата на директора става:

1. по собствено желание;
2. при невъзможност да изпълнява функциите си за период от четири месеца;
3. по предложение на $\frac{2}{3}$ от членовете на общото събрание на учените от постоянното научно звено или на $\frac{1}{5}$ от членовете на Управителния съвет на БАН;
4. при влизане в сила на присъда за умишлено престъпление от общ характер;
5. при напускане на БАН.

(2) Решение по т. 2 и 3 на ал. 1 се взема от Управителния съвет.

(3) (Изм. - 19 юли 2010г.) Решението за откриване на процедурата за избор на нов директор се взема не по-късно от един месец след прекратяването на мандата на директора.

(4) (Изм. - 19 юли 2010г.) При прекратяване на мандата по ал. 1, Председателят на БАН назначава временно изпълняващ длъжността директор.

Чл. 44. (1) Директорът ръководи и управлява цялостната дейност на постоянното научно звено съгласно Закона за Българска академия на науките, този Устав и правилника за дейността на постоянното научно звено.

(2) Директорът:

1. представлява постоянното научно звено пред всички органи и организации, юридически и физически лица в страната и в чужбина;
2. разпорежда се с бюджета на постоянното научно звено и неговите фондове;
3. организира и ръководи изпълнението на административните задачи на постоянното научно звено;
4. назначава и уволнява учените и помощния персонал в постоянното научно звено по установения от закона и този Устав ред;
5. взема решения за разпореждане в интерес на постоянното научно звено с имущество, собственост на звеното, които се утвърждават от научния съвет;
6. взема решения за участие на постоянното научно звено в търговски дружества и др., които се утвърждават от научния съвет;
7. изпълнява и функции, които му се възлагат с нормативни актове, от ръководството на БАН или произтичат от договори, по които постоянното научно звено е страна.
8. (Нова - 19 юли 2010г.) утвърждава Правилника за вътрешния трудов ред съгласно Кодекса на труда.

Чл. 45. (1) (Изм. - 7 юни 1999г.) Директорът назначава заместник-директорите и научния секретар на постоянното научно звено след обсъждане и утвърждаване от научния съвет на предложените от него кандидатури, за срок от четири години.

(2) Заместник-директор може да бъде доктор на науките или хабилитиран учен на основна работа в постоянното научно звено. Той замества директора в негово отсъствие и може да ръководи определени направления от дейността на постоянното научно звено, възложени му с писмена заповед от директора.

(3) Научен секретар може да бъде доктор на науките или хабилитиран учен на основна работа в постоянното научно звено. Той подпомага директора в планирането и отчитането на научната и учебната дейност и осъществява други функции, възложени му от директора с писмена заповед.

(4) Помощник-директор по административно-стопанската дейност може да бъде назначен от директора в зависимост от обема и характера на тази дейност в постоянното научно звено. За нея той отговаря наравно с директора.

(5) (Нова - 19 юли 2010г.) Заместник-директорите и научният секретар на постоянното научно звено, могат да заемат една и съща длъжност за не повече от два последователни срока. Те могат да бъдат утвърдени на длъжността за съответния срок само преди навършване на 65г. възраст, а за академиците и член-кореспондентите – на 70г. възраст.

(6) (Нова - 19 юли 2010г.) Предсрочното освобождаване на заместник-директорите и на научния секретар става при условията и по реда на чл. 43, т. 1,2,4 и 5, или при прекратяване на трудовото им правоотношение с БАН.

Чл. 46. (1) Научните структурни звена на постоянното научно звено се създават, преобразуват и закриват от научния съвет.

(2) Ръководител на научно структурно звено в постоянното научно звено може да бъде доктор на науките или хабилитиран учен на основна работа в звеното. Той се избира от научния съвет за срок четири години по предложение на членовете на научния съвет и/или на учените от структурното звено.

Раздел II

Временни научни звена

Чл. 47. (1) Академичните изследователски групи са временни звена за извършване на научни изследвания по нови за БАН научни направления извън тематиката на постоянните научни звена, включително и рискови.

(2) Академичните изследователски групи се създават от Общото събрание на БАН по предложение на Управителния съвет след тематичен конкурс, обявен по решение на Общото събрание.

(3) При създаването на академичната изследователска група се определят:

1. срокът, за който се създава групата, и нейният ръководител;
2. материалното, кадровото и финансовото осигуряване на групата;
3. научният съвет, който ще осъществява научното обслужване на групата; при решаване на въпроси на групата този научен съвет се допълва с хабилитираните учени и докторите на науките от нея;

4. постоянното научно звено, което ще осъществява административното и счетоводното обслужване на групата.

(4) Дейността на академичната изследователска група се урежда с договор между Управителния съвет на БАН, ръководителя на групата и обслужващите я постоянни научни звена.

Чл. 48. След изтичане на определения от Общото събрание срок Управителният съвет организира атестирането на академичната изследователска група и прави предложение пред Общото събрание на БАН, което решава:

1. да създаде постоянно научно звено по проблематиката на групата;
2. да продължи срока за нейната дейност;
3. да включи групата в състава на постоянно научно звено с подходяща проблематика;
4. да закрие академичната изследователска група.

Раздел III (Нов - 19 юли 2010г.)

Академични специализирани звена

Чл. 48а. (1) Основната дейност на академичните специализирани звена е създаване, разпространяването и популяризирането на научни знания, и приложението им в практиката, включително иновациите и трансфера на технологии.

(2) Научното ръководство на академичните специализирани звена се осъществява от определени от Управителния съвет на БАН научни съвети на постоянни научни звена, по предложение на общото събрание на учените в академичното специализирано звено.

(3) Директорът на академичното специализирано звено се назначава и освобождава от Председателя на БАН по реда и при условията на чл. 42, ал. 2 и по чл. 43, ал. 1, т. 1, 2, 4 и 5, и има правомощията по чл. 44 от този устав.

Глава пета

НАУЧЕН СЪСТАВ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Чл. 49. (1) (Изм. - 7 юни 1999г.) Научният състав на БАН обхваща членовете на академичния състав на БАН и нехабилитираните учени с научни степени и/или звания, които са на основна работа в БАН.

(2) (Нова - 7 юни 1999г.) Членовете на научния състав:

1. (Нова - 7 юни 1999г.) провеждат научни и научно-приложни изследвания и подготвят кадри в звената на БАН;

2. (Нова - 7 юни 1999г.) осъществяват от името на БАН експертна и консултантска дейност в областта на своята компетентност, когато са упълномощени за това;
3. (Нова - 7 юни 1999г.) извършват дейност по популяризиране на постиженията на българските и чуждестранните учени;
4. (Нова - 7 юни 1999г.) представляват БАН в състава на организации и при прояви в страната и чужбина, когато са упълномощени за това.

Чл. 50. (1) (Доп. - 7 юни 1999г.) За академици (действителни членове) се избират български граждани, обогатили науката с особено значими постижения и получили широка известност и високо признание в страната и в чужбина.

(2) (Доп. - 7 юни 1999г.) За академици (действителни членове) според традициите на БАН се избират и български граждани, изтъкнати дейци на културата и изкуството, чиито постижения са с безспорно национално и общочовешко значение.

(3) (Доп. - 7 юни 1999г.) За член-кореспонденти (дописни членове) се избират български граждани, обогатили науката с важни постижения и получили известност и признание в страната и в чужбина.

(4) За чуждестранни членове на БАН се избират видни чуждестранни учени, които имат съществен принос за развитието на науката в България и за издигане на нейния международен престиж.

(5) (Нова - 7 юни 1999г., Доп. – 3 декември 2007г.; Изм. - 19 юли 2010г.) За почетни членове на Българската академия на науките, съгласно традицията на Академията, се избират лица с особени заслуги за укрепването и просперитета на БАН и за развитието на науката, просветата и културата в България.

Чл. 51. (Досегашен чл. 52, изм. - 7 юни 1999г.) Изборът на нови академици (действителни членове), член-кореспонденти (дописни членове) и чуждестранни членове на БАН се извършва от академиците (действителните членове).

Чл. 52. (Досегашен чл. 51), **(1)** (Доп. - 7 юни 1999г.) Академици (действителни членове) и член-кореспонденти (дописни членове) се избират с конкурс, който се обявява веднъж на две години по определени клонове на науката.

(2) (Изм. и доп. - 7 юни 1999г.; Изм. - 19 юли 2010г.) Условието, редът, начинът за обявяване и провеждане на конкурсите, както и за избор на нови академици (действителни членове) и член-кореспонденти (дописни членове), се уреждат от правилник, приет от Събранието на академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове), съгласно чл. 7 от Закона за БАН.

Чл. 53. (Доп. - 7 юни 1999г.) Събранието на академиците (действителни членове) и член-кореспондентите (дописни членове):

1. (Доп. - 7 юни 1999г.) утвърждава правилник за избор на академици (действителни членове), член-кореспонденти (дописни членове) и чуждестранни членове на БАН;

2. прави предложения за учредяване на академичните награди и присъжда академичните награди.

Чл. 54. (Изм. и доп.) **(1)** (Нова - 7 юни 1999г., Доп. – 3 декември 2007г.) Академиците (действителните членове), член-кореспондентите (дописните членове) и почетните членове на БАН:

1. (Нова - 7 юни 1999г.) участват в събранието на академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове) и в проявите, организирани от това събрание;
2. (Нова - 7 юни 1999г.) съдействат за повишаване на обществения авторитет на БАН и за пропагандиране на постиженията ѝ;
3. (Нова - 7 юни 1999г.) подпомагат решаването на проблеми на науката в България и защитата на целостта, автономията и имуществото на БАН.

(2) (Нова - 7 юни – 1999г.) Събранието на академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове):

1. (Изм. - 19 юли 2010г.) може да открие процедура за отнемане званието академик (действителен член) или член-кореспондент (дописен член), който с проявите си действа в ущърб на авторитета и интересите на БАН, грубо нарушава научната етика и за влязла в сила присъда за позорно деяние;
2. (Нова - 7 юни 1999г.) предложението за инициране на процедура за отнемане на званието академик (действителен член) или член-кореспондент (дописен член) може да бъде направено и по решение на Общото събрание на БАН.

(3) (Нова - 7 юни 1999г.) Редът за отнемане на званията академик (действителен член) и член-кореспондент (дописен член) се урежда с правилника по чл. 52, ал.(2).

(4) (Нова - 7 юни 1999г.) Академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове) могат по собствено желание да се отказват от притежаваното звание.

(5) (Досегашен чл. 54, изм. – 7 юни 1999г.) Чуждестранните членове на БАН:

1. (Изм. - 7 юни 1999г.) съдействат за по-широкото разпространение на информация за постиженията и проблемите на науката в България сред международната научна общност;
2. (Изм. - 7 юни 1999г.) могат да участват в заседанията на събранието на академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове) с право на глас.

Чл. 55. (Доп. - 7 юни 1999г. и 3 декември 2007г.) Академиците (действителните членове), член-кореспондентите (дописните членове), почетните членове и чуждестранните членове получават безплатно “Списание

на БАН” и изданията на академията по тяхната специалност.

Чл. 56. (1) (Изм. - 19 юли 2010г.) Академичните длъжности в БАН се заемат по установения от закона ред.

(2) (Отм. - 19 юли 2010г.)

(3) (Изм. - 19 юли 2010г.) Хабилитирани учени са професорите и доцентите.

(4) (Изм. - 7 юни 1999г.; Изм. - 19 юли 2010г.) За заемане на академичната длъжност професор в БАН е предимство притежаването на научната степен доктор на науките.

(5) (Отм. - 19 юли 2010г.)

Чл. 57. (1) (Изм. - 19 юли 2010г.) С учени, работили извън системата на БАН, както и с придобилите за първи път научно звание или академична длъжност в академията, се сключва срочен трудов договор.

(2) При изтичане на срока на трудовия договор по ал. 1 и след атестиране научният съвет взема решение:

1. (Изм. - 19 юли 2010г.) да се сключи безсрочен трудов договор със или без повишаване в академична длъжност;
2. да се сключи нов срочен трудов договор;
3. да се прекрати трудовият договор.

Чл. 58. (1) Дейността на учените в БАН се оценява периодично по критерии и методика, утвърдени от Общото събрание на академията, допълнени съобразно научната област от научния съвет на постоянното научно звено по процедура, определена в правилника по чл. 36, т. 1 от този Устав.

(2) Правните последици от оценката на дейността на учения се определят от закона и този Устав.

Чл. 59. Учени, избрани или назначени на ръководна длъжност в БАН и в самостоятелните структурни звена, запазват научната си длъжност.

Чл. 60. (1) Учени в БАН могат да бъдат назначавани на еквивалентна вакантна научна длъжност по същата специалност в друго самостоятелно научно звено на академията с тяхно съгласие и с решение на научния съвет на приемащото звено без конкурс.

(2) Учени в БАН могат да бъдат прехвърляни с тяхно съгласие в друго самостоятелно научно звено на академията с решение на двата научни съвета без конкурс при условие, че се запазва научната специалност.

(3) (Изм. - 19 юли 2010г.) Учени, работещи по безсрочен трудов договор, след прекратяване на договора поради закриване на съответното научно звено могат да бъдат назначавани със срочен трудов договор на еквивалентна вакантна научна длъжност по същата специалност в научно звено на БАН с избор от научния съвет без конкурс.

(4) Учени в БАН, работещи по безсрочен трудов договор, които са назначени на работа извън академията по решение на Народното събрание, президента на републиката или Министерския съвет, след прекратяване на тази работа се възстановяват по тяхно искане без конкурс на еквивалентна научна длъжност от председателя на БАН при условие, че съответната научна дейност е запазена.

Чл. 61. (Изм. - 19 юли 2010г.) (1) След пенсионирането си академиците (действителните членове) и член-кореспондентите (дописните членове) в БАН могат да продължат да участват в научната работа и в подготовката на кадри в научното звено, в което са работили, без да заемат щатно място.

(2) След пенсионирането си докторите на науките и хабилитираните учени в БАН могат с решение на Научния съвет да продължат да участват в научната работа и в подготовката на кадри в научното звено в което са работили, без да заемат щатно място.

(3) След пенсионирането си докторите на науките, хабилитираните учени в БАН, член-кореспондентите (дописните членове), академиците (действителните членове) в БАН остават членове на Научния съвет до края на мандата му при условие, че не се нарушават изискванията на чл. 38, ал. 3.

Глава шеста

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ НАУЧНИТЕ ЗВЕНА В БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И С ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ

Чл. 62. Академични научни звена могат да се обединяват функционално за осъществяване на обща стратегия в определена(и) научна(и) област(и), за изграждане на съвместна материална база, за изработване на общи научни решения, за управление на съвместна научна дейност и др.

Чл. 62а. (Нов - 19 юли 2010г.) Във всяко от утвърдените от ОС на БАН изследователски направления се създават консултативни научни съвети (КНС), които обсъждат и предлагат на научните съвети на самостоятелните научни звена (СНЗ) дългосрочните и краткосрочните научни приоритети ~~области~~ и политики, които ще се развиват в даденото направление.

Чл. 62б. (Нов - 19 юли 2010г.)

(1) Консултативните научни съвети имат състав от 15 до 25 члена с 4 годишен мандат и се формират от учени в даденото направление от страната и чужбина, представители на министерства и ведомства и представители на бизнеса.

(2) Броят на членовете на КНС се определя от УС на БАН, след съгласуване с представителите на съответното направление в ОС на БАН.

(3) Не по малко от половината и не повече от две трети от членовете на КНС са учени на основна работа в БАН или членове на САЧК (тези две групи са вътрешни членове), а останалите са външни членове на КНС.

(4) Вътрешните членове на КНС се предлагат от ОС на учените от СНЗ от даденото направление и както от съответното отделение на САЧК, и се избират от УС на БАН.

(5) Външните членове на КНС се предлагат от научния секретар на съответното направление, съгласувано с членовете на ОС от направлението, и се утвърждават от УС на БАН.

(6) Научните секретари са членове на КНС по право и свикват първото заседание на КНС, на което Съветът избира свой председател, заместник-председател и секретар.

(7) КНС се свиква от своя председател, от съответния научен секретар по инициатива на председателя на БАН или по искане на една трета от членовете си и заседават поне веднъж годишно.

(8) При съответно искане от КНС, СНЗ предоставят информация за научната си дейност.

(9) КНС обсъжда и дава становище по раздела за своето направление в годишния отчет на БАН.

Чл. 63. (1) За координация и интеграция на дейността си самостоятелните научни звена на БАН в определена научна област могат да формират съвети на директорите на доброволни начала на принципа на общата заинтересуваност.

(2) Съветите на директорите съдействат за координацията и интеграцията на научните звена по:

1. изработване, обобщаване и преценка на прогнози, програми и др. на научните звена за развитието на съответните научни области;
2. подготовка и изпълнение на междуинститутски изследователски проекти и на проекти за развитие на обща материална база;
3. провеждане на национални и международни научни конгреси, конференции, симпозиуми, колоквиуми и съвещания.

Чл. 64. В БАН могат да се формират междудисциплинарни координационни научни съвети за развитие на междинни научни области. Решение за формирането им взема Управителният съвет на БАН по предложение на научните съвети на заинтересуваните звена.

Чл. 65. Българската академия на науките и нейните научни звена могат да създават или да участват в национални координационни съвети, асоциации, научни дружества и комитети по отделни или комплексни научни направления. Решение за такова участие вземат съответно Управителният съвет на БАН или научните съвети на звената.

Чл. 66. С решение на Управителния съвет на БАН и/или на научните съвети на нейни научни звена могат да се създават самостоятелно или съвместно с висши училища и други организации от страната и чужбина:

1. постоянни или временни изнесени (регионални) лаборатории или проблемни групи за изследване и решаване на регионални проблеми, за научно обслужване по договор на стопански, социални и други дейности на териториални общности;

2. семинари, курсове и др. за подготовка и за повишаване на квалификацията на наши и чуждестранни научни кадри.

Чл. 67. Българската академия на науките, нейните научни звена и учени в рамките на своята компетентност могат без разрешение:

1. да установяват връзки и сътрудничество с академии, висши училища, други научни звена и учени от страната и чужбина;

2. да членуват в международни научни асоциации, организации, дружества и др. и да сътрудничат с тях.

Чл. 68. Българската академия на науките и нейните самостоятелни научни звена могат:

1. да извършват обмен на наши и чужди учени и да ги привличат за работа по тематика от взаимен интерес;

2. да извършват обмен на наши и чужди учени за временна работа и за повишаване на квалификацията им;

3. да участват в специализирани информационни системи и звена от страната и чужбина и да получават необходимото им информационно обслужване.

Глава седма

ИМУЩЕСТВО И БЮДЖЕТ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Чл. 69. (1) Българската академия на науките има право на собственост и на други вещни права върху терени, сгради, машини, съоръжения, апаратура, обзавеждане, книги, ценни книжа и други движими вещи, вземания, патенти, ноу-хау, дялово участие в търговски дружества и други права, предоставени и от Народното събрание или придобити чрез покупко-продажба, дарение, замяна, завещание или по друг начин.

(2) Самостоятелните академични звена имат право на собственост и други вещни права, изброени в ал. 1, които са придобили със собствени средства, чрез дарение, завещание или по друг възмезден или безвъзмезден начин.

(3) На постоянно научно звено може да се предостави чрез договор правото на ползване на имущество на БАН на чл. 78 от този Устав.

(4) Българската академия на науките не може да взема наем за движимо и недвижимо имущество, ползвано от нейните самостоятелни научни звена.

Чл. 70. При закриване на самостоятелните звена имуществото им преминава в собственост на БАН.

Чл. 71. (1) Ползването и разпореждането с недвижими и движими вещи, придобити по дарение или завещание, се осъществява съобразно изричната воля на дарителя или завещателя.

(2) При отсъствие на изрична воля на дарителя или завещателя решения се вземат от научния съвет на звеното, а ако такъв липсва, от Общото събрание на БАН.

Чл. 72. Самостоятелните звена на БАН нямат право да се разпореждат с недвижимите и движимите вещи, вземанията и другите права, които са собственост на академията по смисъла на чл. 69, ал. 1.

Чл. 73. (1) Българската академия на науките не отговаря за задълженията на самостоятелните си звена, както и те не отговарят за задълженията на академията и на други нейни самостоятелни звена.

(2) По решение на Общото събрание на БАН в изключителни случаи академията може да обезпечава поети от научните звена задължения и да отговаря за техни задължения.

Чл. 74. (1) Българската академия на науките и самостоятелните и звена могат да образуват и да участват в търговски дружества и други организации, чийто предмет на дейност е свързан с провежданите научни изследвания и прилагане на научни резултати с цел да се осигурява и подпомага научната дейност.

(2) Председателят, заместник-председателите, главният научен секретар, научните секретари и членовете на основния състав на Управителния съвет на БАН, директорите, заместник-директорите, помощник-директорите и научните секретари на постоянните научни звена и ръководителите на другите самостоятелни звена не могат да бъдат членове на управителни съвети на търговски дружества и други подобни, освен ако представляват съответните звена.

Чл. 75. (1) Бюджетът на БАН се формира от субсидии от държавния бюджет, приходи от изследователска дейност и от други източници.

(2) Бюджетите на самостоятелните звена на БАН се формират от отчисления от бюджета на академията, от приходи от изследователска дейност и от други източници.

Чл. 76. (1) Средствата от бюджета на БАН се изразходват за:

1. финансиране на научноизследователската и издателската дейност;

2. подготовка на кадри;
3. развитие и поддръжка на материалната база;
4. издръжка на общоакадемични и общоинститутски нестопански дейности.

(2) Средства от бюджета на БАН не могат да се използват за издръжка на стопански дейности.

(3) Постоянните научни звена учредяват фонд "Издателска дейност", който се формира от реализирането на научната продукция и не може да се ползва за други цели.

Чл. 77. (1) Българската академия на науките стимулира спомоществователството от български и чуждестранни физически и юридически лица чрез учредяване на поименни фондации, фондове, награди, стипендии и гарантира полезното им използване.

(2) Целите и резултатите от спомоществователството и дарителството, както и цялата дейност, свързана със събиране и изразходване на средствата, са открити за обществен контрол. Българската академия на науките и постоянните научни звена публикуват годишни отчети за посочените дейности.

Чл. 78. Всички въпроси по тази глава се уреждат с правила.

Глава осма

ИЗДАТЕЛСКО-ПОЛИГРАФИЧЕСКА И НАУЧНО- ИНФОРМАЦИОННА ДЕЙНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Чл. 79. (1) Българската академия на науките, нейните самостоятелни научни и специализирани звена, както и отделни учени подготвят, издават и разпространяват научни трудове, списания, сборници със статии, научни каталози, библиографии, речници, енциклопедии, албуми и научнопопулярни трудове.

(2) За осъществяване на дейността по ал. 1 БАН и нейните научни и специализирани звена, както и отделни учени могат да сключват издателски договори с Издателството на БАН или с други издателства.

Чл. 80. (1) Централната библиотека на БАН осигурява библиотечното, библиографското и информационното обслужване в научните области по профила на академията.

(2) Централната библиотека на БАН:

1. организира и ръководи методически мрежа от специализирани библиотеки в системата на БАН;
2. извършва международен книго- и информационен обмен.

(3) Към Централната библиотека функционира и звено за научна информация.

(4) Цялостната дейност на Централната библиотека се урежда с правилник, приет от Общото събрание на БАН.

Чл. 81. (1) Научният архив на БАН е самостоятелно специализирано звено с предмет на дейност: комплектуване, научно-техническа обработка, научна експертиза, запазване и реставрация на архивни документи, както и тяхното използване. Той ръководи методически звената на академията по тяхната работа с деловодства и архиви.

(2) Цялостната дейност на научния архив се урежда с правила, приети от Общото събрание на БАН.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§1. По смисъла на този Устав, „на основна работа” са:

1.1. (Изм. – 18.11.2019 г.) Всички учени, които работят на пълно работно време в СНЗ или чието работно време временно е намалено, поради участие в проекти, изпълнявани от съответното научно звено;

1.2. Заемащите една от следните мандатни длъжности: председател на БАН; заместник-председател на БАН; главен научен секретар на БАН и директор на СНЗ.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (Изм. - 19 май 1997г.; Отм. - 19 юли 2010г.)

§ 2. (Отм. - 19 юли 2010г.)

§ 3. (Отм. - 19 юли 2010г.)

§ 4. (Нов - 19 юли 2010г.)

(1) Трудовите правоотношения на учените в БАН се прекратяват при навършване на възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда, съответно по чл. 8 от Закона за БАН, освен при наличие на предпоставките по ал. 2, и съгласно чл. 26, ал. 1 и чл. 43, ал. 1.

(2) С решение на Научния съвет, трудовото правоотношение може да се продължи за не повече от три години след навършване на възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 от Кодекса на труда с хабилитираните лица, които заемат длъжността професор, и за не повече от две години с хабилитираните лица, които заемат длъжността доцент.

(3) Решението по ал. 2 се взема за всяка следваща година, по предложение на директора, председателя на научния съвет или ръководителя на съответното научно структурно звено на ПНЗ.

(4) Ако Научният съвет не вземе решение за продължаване на трудовото правоотношение, както и след изтичането на максимално допустимия по ал. 2 срок, трудовото правоотношение се прекратява от директора.

(5) При прилагане на ограничението относно броя на последователните мандати, текущият мандат към датата на приемане на настоящите промени на Устава - 19.7.2010г., се смята за първи.

§ 5. (Нов - 19 юли 2010г.)

Преструктурирането на БАН и преустройството на нейните самостоятелни звена се извършва по специални Правила, приети от ОС на БАН, а за неуредените в тях въпроси се прилага Уставът на БАН.

§ 6. (Нов - 19 юли 2010г.)

Решението за изменения и допълнения на Устава е прието на заседания на ОС на БАН проведени на 13.7.2010г., 14.7.2010г. и 19.7.2010г. и влиза в сила от 19.7.2010г.

§ 7. (Досегашен 4 - 19 юли 2010г.) Изпълнението на този Устав се възлага на председателя на БАН.

§ 8. (Досегашен 5 - 19 юли 2010г.) Този Устав е изработен въз основа на Закона за Българската академия на науките (ДВ, бр. 85 от 1991г.) и отменя Устава на Българската академия на науките, утвърден с Указ ¹ 1029 на Държавния съвет на НРБ от 1973г. (ДВ, бр. 38 от 1973г.), изменен и допълнен с Указ ¹ 1105 на Държавния съвет на НРБ от 1977г. (ДВ, бр. 59 от 1977г.).

Уставът е приет от Общото събрание на БАН на 33-то заседание от 29.VI.1992г.

Измененията и допълненията на Устава на БАН са приети от Общото събрание на БАН, както следва: на 27-ото заседание на ОС на БАН от 19.V.1997г. (§1, ал. 1), на 49-ото заседание на ОС на БАН от 7.VI.1999г. (чл. 1, ал. 1,2,3,4 и 5; чл. 3, ал. 1 и 10; чл. 5; чл.12; чл. 14, ал. 3,4 и 5; чл. 16, ал. 1, т.7 – 17 и ал. 2,3,4,5 и 6; чл. 19, ал. 2; чл.22, ал. 2,3 и 6; чл. 25, ал. 1 и ал. 2, т. 10; чл. 26, ал. 3; чл. 27, ал. 1; чл. 28, ал. 1; чл. 30, ал. 1; чл. 33, ал. 1, т. 3; чл. 35, ал. 2; чл. 38, ал. 2; чл. 42, ал. 1; чл. 45, ал. 1; чл. 49, ал. 1, ал. 2, т. 1,2,3 и 4; чл. 50, ал.1,2,3 и 5; чл. 51; чл. 52, ал.1 и 2; чл. 53, т. 1; чл. 54, ал. 1, т. 1,2 и 3, ал. 2, т. 1,2,3 и 4; ал. 5, т. 1 и 2; чл. 55; чл. 56, ал. 4 и чл. 61, ал. 1); на 8-ото заседание на ОС на БАН от 16.X.2000г. (чл. 22, ал. 12; чл. 25, ал. 1; чл. 27, ал. 1; чл. 28, ал. 1 и чл. 30, ал. 1), на 32-ото заседание на ОС на БАН от 16.XII.2002г. (чл. 11а и чл. 32, ал. 2) и на 31-ото заседание на ОС на БАН от 3.XII.2007г. (чл. 24, ал. 5; чл. 32, ал. 1; чл. 36, ал. 1, чл. 50, ал. 5; чл. 54, ал. 1 и чл. 55) и на 52-то заседание на ОС на БАН от 18.11.2019 г. (§1. от допълнителната разпоредба т. 1.1.).